

ΙΠΠΟΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.—Στον πύργο του μαρκησίου Κάουλος-Ταρρινός φιλοξενείται ο Φίλιππος της Μάντουας, πρίγκηψ της Γκουνζάγκας, τον οποίον ο πυργολογός πρόκειται να παντρώει με την κόρη του Αδύλ. Μία ή Αδύλη έχει παρησιέψει μυστικά πρό τετραετίας με τον βουκα Φίλιππο του Νεβέρ, οίω στένο τού πρίγκηπος της Γκουνζάγκας, με τον οποίον έχει αποκτήσει και παιδί. Ο πρίγκηψ της Γκουνζάγκας, ο οποίος τό ξέρει αυτό, έχει άναβεί στον έμπιστό του Πεύβρολό να σκευαρώσει τούς καλύτερους σπαθιστάς της Γαλλίας, γιά να δολοφονήσουν τόν Νεβέρ, γιάτί έτσι, εκτός τών άλλων, θα τόν κληρονομήσει, επειδή είχε εαδέλφους τούς. Όμ' αυτά όμως τά μαθαίνει ο περιήρωγος γιά τήν αμορφή του και τήν άνδρεία του δεκαοκταετής Ιππότης Λαγκαρντέρ, ο οποίος άποσπείρει να σώση τόν Νεβέρ και τήν κόρη του. Πράγματι δέ καθορίζεται να πάρη τήν κόρη τού Νεβέρ, κι' έπειτα, έχοντας τήν στήν άγκαλιά του, άποκροεί μαζί με τόν πατέρα τής τήν έπίθεσι τών μπράδων. Μά ενώ οί δύο πρώτος θειμαδέουσι, άδασαν ο πρίγκηψ της Γκουνζάγκας χλωστρεί έπαυλα στα σκοτάδι και δολοφονεί τόν Νεβέρ, βυθίζοντας τό σπαθί του στη ράχη του. Ο Λαγκαρντέρ μένει μόνος, μά καθορίζεται να ελεύθη από τούς δολοφόνους, παίρνοντας μαζί του και τήν κόρη τού Νεβέρ. Δεκαεννέα χρόνια περιούει και ο Γκιουζάγκας, ο οποίος παντρεύεται τήν Αδύλη, μεταβάλλει τό μέγαρό του στό Παρίσι ο' ένα είδος έμπορικού Χρηματιστηρίου. Στο διάστημα όμως τών δέκα έννιά χρόνων που πάσαν, όλοι οί μπράδου, που έλαβαν μέρος στην επίθεσι ε-κείνου τού Νεβέρ και τού Λαγκαρντέρ, βρίσκονται σκοτωμένοι μυστηριώδως, με μιά σπαθιά άνάμεσα στα μάτια. Τελουαίτι άπ' αυτούς σκοτώνονται ο Φαντάσας κι' ο Σαλνταίν, που βρίσκονται νεκροί έξω άπ' τό σπίτι, μέσ' στό όποιο ο Γκουνζάγκας κρύβεται σάν φυλακισμένη, γιά άγνωστο σκόπε, μιά άραίσιατή 'Ι-σπαθιά, τήν ντόια Κρούζ, και τής όποιος τήν έπίθεσι τούς είχε άναβείσι. Τήν νέα στήν ο Γκουνζάγκας τήν προσείρει γιά να τήν παρουσιάση στην ούλύγ του ώς τήν κόρη τού Νεβέρ και να έξασφαλίση έτσι τήν κληρονομία του. Και πράγματι, συγκαλεί ένα οικογενειακό συμβούλιο, τό όποιοι διά κρίνη σκεπτικός με τήν κληρονομία τού Νεβέρ. Στο συμβούλιο αυτό παρουσιάζεται άδασαν η Αδύλη, άποσπείριμένη να υπερασπιστή με κάθε τρόπο τά δικαιώματά τής κόρης τής. Εκεί μιά φωνή, μιά μυστηριώδης φωνή, που τήν άκούει μόνάχη αυτή, τής άπαγορεύει τής άπαντήσεις τής κι' η άπαντήσεις αυτές είνε τόσο άποστομωτικές, ώστε ο Γκουνζάγκας χάνει τό παιγνίδι, πληροφορείται όμως άμέσως ότι ο Λαγκαρντέρ με τήν κόρη τού Νεβέρ κρύβεται ο' ένα σπηλι τής όδου Σαντρ και στέλνει τούς άνδράπούς του ν' άπαγορεύουν τή νύα. Στο σημείο αυτό άρχίζει η δημοφιλής τού 'Ημερολογίου, στό όποιο η κόρη τού Νεβέρ διηγείται τά παι-δικα τής χρόνια κοιτάς στον Λαγκαρντέρ.

—'Ελάτε, λοιπόν, άρχοντα δόν Λουδοβίκο. Ό Ανεμής μου δόν Σάντσος, σάς περιμένει μισή ώρα τώρα... Μά τό Θεό, είνε γοητευμένος πού κάνω τή γνωριμία σας. Τό ίδιο κι' ο άνεμής μου... Σ'αξ ειλούμως τά γέρινα, άρχοντα δόν Λουδοβίκο... Ό ειλός μου στάθηκε κατσοφιασμένος μπροστά ο' όλες αυτές τις διαγυώσεις και μι' άνησυχία ζωγραφίστηκε στα χαρακτηριστικά του.

—Τί με θέλετε; ρώτησε άπότομα.

—'Εμπάτε, λοιπόν, μέσα! τού άπάντησε ο δόν Μιγκουέλ, ο ό-ποίος ύποκλήθηκε μι' ευγένεια γιά να τού κάνει τόπο να περά-ση...

—Τί με θέλετε; ρώτησε πάλι ο 'Ερρίκος.

—'Εν πρώτοις σάς παρουσιάζω τόν άνεμής μου δόν Σάντσο!

—Μά τό διάβολο! φώναξε ο 'Ερρίκος, χτυπώντας τό πόδι του στό πάτωμα. Τι με θέλετε;...

Μ' έκανε να τρέμω, όταν ήταν έτσι.

Ό δόν Μιγκουέλ, θλέποντας τήν τρομερή έκφρασι τού προσώπου του, τραξήχτηκε πίσω ένα βήμα. Μά συνήλθε γρήγορα.

—Νά τί μάς φέρνει εδώ, άπάντησε, άφοι δέν έχετε δρεεί γιά κουθένα. Ό εαδέλφος μας Κάρλος από τό Μπουρίγιο, ο ό-ποίος έπληρώσαε έλλοτες στη Γαλλική Πρεσβεία τής Μαδρίτης, σάς έβδε στο έπλοποιείο τού Κουένας και σάς αναγνώρισε. Είστε ο Ιππότης 'Ερρίκος ντέ Λαγκαρντέρ!...

Ό 'Ερρίκος χλωμάσκει και χαμψίλωσε τά μάτια του. Φαινόταν έτοιμος ν' άρνηθή πως είν' ο Λαγκαρντέρ.

—Είστε τό πρώτο σπαθί τού κόσμου! έξακολούθησε ο δόν Σάντσος Είστε ο έθ'ωρπος,

(Συνέχεια έκ τού προηγούμενου)

—Πέστε καλύτερα τού δόν Λουδοβίκου!... έπλε ο νεώτερος άπ' τούς δυό έπισκέπτες.

—Τού δόν Λουδοβίκου, μά τό Θεό! σώναξε άμέσως ο πιό ήλικιωμένος. Ναι, διάβολο!... Τού δόν Λουδοβίκου ήθελα να πώ!...

Κ' έπειδή διάστα να άπαντήσω, πόσ'αρεσε στό σύντομό του:

—'Εμπάτε, δόν Σάντσο, άνεμής μου!... Θα περιμένουμε εδώ τό σενιόρ Λουδοβίκο... Μην άνησυχίς, γιά μάς, μικρούλα μου... Είψαστε πολύ καλά. Κάθηνε άνεμής μου, δόν Σάντσο... Ό σενιόρ Λουδοβίκος δέν έχει πλύσι στο σπίτι, μά αυτό δέν μάς άπορα... "Αναμει ένα πούρο, άν θέλεις...

Ό δόν Σάντσος όμως δέν τού άπαντώσαε τίποτε, και, κάθε τόσο, έξυσε τό αυτί του σαν να ήταν πολύ στενοχωρημένος.

Ό θεός τού δόν Σάντσου, ο όποίος λεγόταν δόν Μιγκουέλ, άφαισε ένα τεράστιο πούρο κι' άνοιγε να κουβεντιάση με μι' άσυγκράτητη φλυαρία. 'Εγώ έντοματενά, έτρενα άπ' τό φόβο μου, μήπως ο φίλος μου ο 'Ερρίκος με μαλώσει γιάτί άφισα αυτός τούς ζένους να μπουσι στην κάπιαμας.

Όταν άκουσα τά θήματά του στη σκάλα, έτρενα να τόν συναντήσω. Μά ο δόν Μιγκουέλ με πόδλαβε και τρέχοντας πρώτος έξω, τού φώναξε από τό κεφαλό-σκαλο:

στον όποιο κανείς δέν μπουσε ν' άντισταθή! Μην τό άρνεύομαι. Ιπποτά! Είμαι άπολύτως θέβαιος γι' αυτό που σας λέω.

—Δέν τό άρνούομαι! άπάντησε ο 'Ερρίκος, με ύφος σκοτεινό, Θα σάς στοιχίσω ίσως ακριβώς, κύριε μου, τό ότι άποκαλύψατε τό μυστικό μου!...

Και συγχρόνως πήγε κ' έκλεισε τήν πόρτα τής σκάλας.

Ό άνεμής τού δόν Μιγκουέλ, είχε άρχισει να τρέμη σύγκορ-μιο.

—Μά τό Θεό! φώναξε ο δόν Μιγκουέλ, χωρίς ν' άπογορευθώ. Θα μάς στοιχίση, όνο θελή-σετε, κύριε Ιπποτά!... 'Ερχόμα-στε σέ εμάς με τις τσάπες γεμάτες χρυσάκι!... 'Ελα, άνεμής μου, άδειασσε τις τσάπες σου.

'Αμέσως ο δόν Σάντσος, χωρίς να πη λέει, άπόθεσε στο τραπέζι δυο-τρεις γούφτες χρυσά νομίσματα. Τό ίδιο έκανε κι' ο θεός.

Ό 'Ερρίκος τούς κύτταξε κα-τάληκτος.

—'Ε! 'Ε! έκανε ο θεός άνα-κατεύοντας δλο αυτό τό χρυσάκι. Δέν θα κοιθίσετε ποτέ τόσα, Ιπποτά μου, άκούζοντας αιχμές σπαθιών στο όπλοποιείο τού Κουένας! Μή θυμώνετε, κύριε Ιπποτά! Δέν ήθελαε εδώ να άποκαλύψουμε τό μυστικό σας! Δέν ήθελαε να μάθουμε, γιάτί ο λαμπρός Λαγκαρντέρ έξευτελιζέ-ται, κάνοντας τόν όπλοσυργάτη... Δέν είν' έτσι, άνεμής μου.

Ό δόν Σάντσος ύποκλήθηκε ά-δέξια...

Ο Λαγκαρντέρ τούς κύτταξε με περιφρόνηση.

—Εργάζομαι, συνέχισε ο δόν Μινγκουέλ, να σάς μιλήσουμε για μία οικογενειακή μας υπόθεση.

—Άκούω, είπε ο Έρρικός.
—Ο θεός πήρε μισό καρτέλα, κάθισε κι' άρχισε να λέει:

—Πρόκειται για μία οικογενειακή υπόθεση...μια άπλη οικογενειακή υπόθεση... Δεν είν' έτσι, άνεψιέ μου;... Δεν πρόκειται για μένα, προκειται για τόν άνεψιό μου δόν Σάντσο. Ο άνεψιός μου λοιπόν, έχει έρωτευθή μία χαριτωμένη κοπέλλα. Μολοντί όμως ούτε έσχογμος, ούτε φτωχός, ούτε ήλιθιος είνε, ή όμορφονιά ανάπνεσε έναν άλλο... "Ετσι, δυό κοκκόρια μάλωσαν για μιιά κόττα... Καθώς ή πολιτεία μου δέν είνε μεγάλη, οι δυό έρωτευμένια συναντιόντουσαν κάθε μέρα... Κ' έπειδή ο άλλος κορόιδευε τόν άνεψιό μου, ένα πρωί ο δόν Σάντσο δέν κρατήθηκε και μιά μέρα σηκωσε τó χέρι του... Μα ο αντίχολός του τόν πρόλαθε και τού κατάφερε ένα χαστούκι... Κανένας άπ' τήν οικογένειά μας δέν έπαθε ποτέ τέτοιο πράμα... Άμα και έδωτος;... Με άμα μόνο ξεπλύνεται αυτή ή τσοσβολή... Δεν είν' έτσι άνεψιέ μου;

—Μα δέν μοϋ είπατε άκόμα, τί θέλετε από μένα, τόν δέικοψε ο Έρρικός.

Και συγχρόως, κάρφωσε τά μάτια του, γοργί να δέλλη, στό χρυσάφι, πού ήταν σκορπισμένο στό τραπέζι... "Ήμαστε τόσο φτωχοί τότε!..

—Έ λοιπόν, έ λοιπόν! Έκανε ο δόν Μινγκουέλ. Τό τί θέλουμε από σάς, μπορείτε να τόν ματιπέτε εδκόλα, τί διάβολο!... Δεν είν' έτσι, άνεψιέ μου;... Κανένας άπ' τήν οικογένειά μας δέν χαστουκίστηκε ποτέ!... Πρώτη σορά μάς συμβαίνει αυτό... Είμαστε όλοι μας γενναίοι σαν λιοντόνια, κύσει ήπτότα, και προπάντων ο άνεψιός μου δόν Σάντσο...

—Ετακολούθησε μιά μικρή σιωπή.

—Η φυσιογνωμία τού φίλου μου Έρρικού φωτίστηκε έξαφνα και τó θλέμμα του καρφώθηκε πάλι επάνω στό χρυσάφι.

—Μοϋ φαίνεται πώς σάς καταλαβαίνω, είπε, κι' είμαι έτοιμος να σάς εξυπηρετώ...

—Α! Οραία! Οραία!... φώναξε ο δόν Μινγκουέλ. Είσαθε ένας λαμπρός ήπτότης.

—Συνγονός ο άνεψιός του έτριβε τά χέρια του ήκανοποιημένος.

—Τό ήρεσα πώς θά συνεννοούμεθα, έσακολούθησε ο θεός. Αυτός πού υπάταισε τόν άνεψιό μου λέγεται δόν Ραμίρο Νουνθ Ταναντίλα και είνε από τó συνοικισμό τού Σαιν-Ζοζέ. Είνε κοντός, μέ πλατειούς ώμους...

—Δέν έγω καμιά ανάγκη να τά μάθω κ' αυτά τόν δέικοψε ο Έρρικός.

—Πώς... Χρειάζονται! Χρειάζονται!.. Μπορείτε να κάνετε κανένα λάθος!..

Είθα έξαφνα τότε τόν Έρρικό να καταπιστάζει πάλι... Μα ο δόν Μινγκουέλ δέν τόν πόσσεξε κ' έσακολούθησε:

—Πλοσώνουμε καλά και θέλουμε να γίνη καλά ή δουλειά μας. Δέν είνε σοστό αυτό... Ο δόν Ραμίρο έχει κόκκινα μαλλιά και φοραεί πάντα γκριζό καπέλλο με μάδρα φτερά...

—Φτάνει, κύρισι! τόν δέικοψε πάλι ο Έρρικός. Δέν καταλαβαίναστε!

—Πώς; Πώς... Έκανε ο θεός.
—Ενόμια, πώς θέλατε να μάθω στόν άνεψιό σας πώς να κρατά, τό σπαθί!..

—Αν' τριάς! φώναξε ο δόν Μινγκουέλ. Ο άνεψιός μου έέρει περίφημο σπαθί, μιά καταλαβαίνετε, σε μιιά μονομαχία μπορου να συμβούν δυστύχηματα... Σ' κεσθήκαμε, λοιπόν, ότι θά δεχαστανε σεις να γυμνάστε τόν δόν Ραμίρο και να εκδικήσετε τήν τιμή τού ένεψιού μου...

—Ο Έρρικός δέν άπάντησε αυτή τή σορά. Τό ψυχρό χαμόγελο πού φάνηκε στό χέλι του, φανέρωσε μιά περιφρόνηση τόσο θαθεαία, ώστε ο θεός, κι' ο άνεψιός, άλληλοκουττάχηκαν στενωϊωσμένοι...

—Ο Έρρικός τούς έδειξε τότε με τó δάχτυλο τά χρυσά νομίσματα πού ήταν επάνω στό τραπέζι. "Αιέως χωρίς να πουν λέξει, ή θεός, κι' έ άνεψιός, τά έβαλαν πάλι στις τσέπες τους. "Επειτα ο Έρρικός άπλωσε τó χέλι του πός τήν πόρτα. Τότε ο θεός κι' ο άνεψιός πέρασαν μπουστά του άσκεπέε με τή σάνρα λιμαγιένι. Βγήκαν κ' έξω και κατέθηκαν τέσσερες-τέσσερες τις σκάλες.

—Εκείνη τή ήώρα, σάνανε τó ψωμί μας φεού. Ο Έρρικός δέν είνε μέση κανένα προσημιά να νά τó θλήν από τά εύλινα πιάτα μας. "Ήνιού πολύ μικρή θέσια για να καταλάβω όλη τή σημασία αυτής τής σκηνης. "Αστόσο, μοϋ έκανε ζωηρή εντύπωση. Έ-

πί πολύ καιρό, σκεφτόμου τα θλέματα, πού ο φίλος μου Έρρικός είχε ρίξει στό χρυσάφι τών δυό 'Ισπανών.

—Όσο για τó όνομα Λαγκαρντέρ, ή ηλικία μου κ' ή μοναξιά μέσα στην όποια είχα ζήσει ώς τότε, μ', έμπόδιζαν ν' αντίληφθώ τή δόξα πού τó περιέβαλε. Μα τó όνομα αυτό άντηχούσε άλλόκοτα μέσα μου, σαν μιά πολεμική ασπίγγα. Θυμόμου τόν τρόπο τών άπαγωγών μου, όταν ο φίλος μου Έρρικός τούς φώτασε αυτό τó όνομα, αυτός μόνος εναντίον όλων... "Αργότερα, έμαθα τί ακριβώς ήταν ο ήπτότης Λαγκαρντέρ... Τό σπαθί του έπαίζε με τή ζωή τών άνδρών... Τό καπίριο του έπαίζε με τήν καρδιά τών νουναϊκών... Αυτό μ' έθλιψε πάρα πολύ... Μα δέν μ' έμπόδιζε καθόλου να τόν άγαπάω...

Μητέρα μου, άγαπημένι, δέν έβρα τίποτε στόν κόσμο... "Ισως ή άλλες νίες είνε διαφοστικά καμωμένες από μένα. Τόν άγάπησα περισσότερο, όταν έμαθα πόσο είνε άμαρτηρή άλλοτε... Μοϋ φάνηκε πώς χρειαζόταν τις προσευχές μου προς τó Θεό... Είχε άλλαξει όμως τόσο πολύ από τότε πού είνε θετός μου πατέρας...

Μητέρα μου, μη με κατηγορήσει πώς είμαι περήφανη... Μα ένοιαθα πώς άν ο Έρρικός είχε γίνει νουκία, φρονιμός κ' ενάρτεος από ώφέλιμο σε μένα...

Έλγοντας πώς τόν άγάπησα περισσότερο, γεμίεμα ίσως. Η άλήθεια όμως είνε ότι από τότε τόν άγάπησα διαφοστικά. Τά πατρικά του ειλήματα μ' έκαναν να κοκκινίζω κι' όταν θρισκόμου μόνη, έκλαιγα σιγανά...

Μά ποσοφάρω πολύ, μητέρα μου, και σοϋ μιλάω για πράγματα χθεναία.

Στήν Παυτελοΰνα, ο Έρρικός άρχισε να φροντίζει για τήν μόρφωσή μου, μολοντί ούτε καιού είχε διαθ'σμο, ούτε χρήματα για να μοϋ αγοράζή βιβλία. "Ήταν τότε μαθητευόμενος στην τέχνη τού όπλοποιού, πού τόν έκανε άνούτερα ένδοξο σ' όλη τήν 'Ισπανία. Μα ο άσέπτης του, δέν τού φέρου καθόλου καλά.

Κι' αυτός ο περήναος ήπτότης Λαγκαρντέρ, πού σκότανε άλλοτε για μιιά λέξι μόνο, ύπόφερε ύπομονετικά τις προσβολές ενός τεχνίτη. Μά τώρα είχε κόρη... Και όταν γυρίζε στο σπίτι με μερικά νομισματα κερδιμένα με τόν 'Ιδρωτά τού προσώπου του, ήταν εύτυχημένος σαν βασιλιάς για τó χαμογελοΰσα.

Ο Λαγκαρντέρ δέν είχε παρό ένα μόνο βιβλίο, κάποιο "Εγχειρίδιο ένομασιας". Σ' αυτό, λοιπόν, τó βιβλίο, μ' έιασε να διαβάσω... "Ετσι, μολοντί δέν καθήσα ποτέ σπαθί, στό νέοι μου, είμαι πολύ δυνατή στη θεωρία τής ένομασιας...

Ο φίλος μου ο Έρρικός μ' έπαυρε σ'ά νύνατά του και, ύπομονετικά και νουκιά, μοϋ έδινε τα νομίσματα τού άλαφθού. Αυτό δέν ήταν μελέτη, ήταν μιά εύτυγία... "Όταν έμεινε εύχαρημένιος άπ' τις πρόδους μου, με φίλοΰσε. "Επειτα γονατίσαμε κ' οι δυό κι' ο Έρρικός άπήγγελε τή θαοδινή προσευγή, τήν όποια έγω έπαυελάμβανα...

Σοϋ είπα, μητέρα μου, πώς ο Έρρικός ήταν για μένα μιά μητέρα, μιά μητέρα τρυφερή και κοκέτα για τήν άναχημένη κορούλα της. Ο ίδιος μ' έντυνε, ο ίδιος με χτένιζε!.. "Ή σολή του κόντυνε να λούση, μά ενώ είχα πάντα κανούργια φορέματα.

Μιά σορά τόν βρήκα με μιιά θέλωνα στό χέλι να υπαλλώνη κάποιο φορέμα μου πού τó είνε σκίσει. "Ω! μη νελάτε, μη νελάτε, μητέρα μου!.. Αυτό τó έκανε ο Λαγκαρντέρ, ο ήπτότης Έρρικός ντε Λαγκαρντέρ, ο άντρας, μπροστά στόν όποιο έπεφταν και χαμηλώνανε τά πιο τρομερά σπαθία.

Τις Κυριακές, σφοϋ καταάφρανε τά μαλλιά μου κ' έκανε άπ' τó γυάλισμα τά μετάλλινα κομμάτι τού μικρού κοροσά; να λάιπουν σαν χρυσά, άφού πενούσε με μιιά θελοΰβνια κορδέλλα ένα σταυρό άσημνιό-τό πρώτο τού δώσο-τι' άδηγοΰσε γεμάτος καμάρι στην έκπλασία... "Ακούγαμε εκεί τήν λειτουργία... Είνε γίνιει εισηθεός, γάρσι σε μένα και για μένα. "Επειτα, όταν ή λειτουργία τελείωνε, τούγαμε στην έξογή, άσηόντας πίσω μας τή σκυθρωπή και θλιθερή πολιτεία. Πόσο καλός ήταν ο καθαρός άέρας για τά φταχικά μας στήθη!.. Πόσο ο ήλιος ήταν νυλκός και φωτεινός!.. Τρέχαμε στους έρημιός κάμπος... "Ήθελε να συμμετέχη στό πανηγύδια μου... Γινότανε πού παιδί από μένα... Κατά τó μεσημέρι, όταν κουρασόμουνα, μ' άδηγοΰσε στόν έσκιο ενός πικνού σΰδεντρο. Καθόταν στην ρίζα ενός δέντροου κ' άποκοκκίονε στην άγκαλιά του... Εκείνος άγρυπνούσε κι' άπομάκρυνε από μένα τά κουνοΰσια και τ' άλλα άηλόνα έντομα... Συχνά έκανα πώς κοιμάμαι και τόν κύτταξα μέσ' από τά

Μ' έπαυρε στό γονάτι του και ύπομονετικά και γλυκά μοϋ μάθαινε τά γράμματα τού άλαφθού...

μισόκλειστα βλέφαρα μου... Τά μάτια του ήταν καρφωμένα πάντοτε σε μένα... Ένώ με νανούριζε, μου χαμογελούσε...

Δέν έχω παρ' να κλείσω τά μάτια μου γιά νά τόν ξαναβούω έτσι, τό φίλο μου, τόν πατέρα μου, τόν ευγενικό μου Έρρικο...

Τόν άγαπάτε τώρα, μητέρα μου;

Πριν ή μετά τόν ησημερινό αυτόν ύπνο, κατά τό καιρίσιό μου, γιάτι ήμουν ή βασίλισσά του, σεβήριζε τό γεύμα μας άπάνω στη χλόη... Λίγο μαύρο ψωμί μέσα στό γάλα. Άσφαλώς θά έχετε φάει τά έκλεκτότερα φαγητά του κόσμου, μητέρα μου... Θά μου τά περιγράψετε σε μένα πού δέν ξέρω... Μα ει-μαι θέθαιη ότι τό ψωμί μας και τό γάλα μας άξιζαν πολύ περισσότερο άπ' όλ' αυτά...

Ό! Πόσο εύτυχιμένη μ' έκαναν τά γλυκά χάδια, ή χαρά της καρδιάς, τά τρελλά γέλια έξ αίτίας τών πιό άσημάντων πραγμάτων, τά παιγνίδια, τά τραγούδια!... "Έπειτα, όταν παίρνω τό δρόμο της επιστροφής προς την πολιτεία, αρχίζαμε μία γαληνία κουβέντα... Μα κάθε τόσο τη διακόπταμε, γιάτι έβλεπα ένα άραίο λαλούδι, πού ο φίλος μου έτρεχε και μου τό έκοβε, μία πολύχρωμη πεταλούδα, πού την έπιανε γιά μένα, μία λευκή γίδα πού θέλασε σάν νά ζητούσε τά χάδια μου.

Στίς συνουλιές μας αυτές, χωρίς νά τό συνισθάνεται, φρόντιζε γιά τη διάπλασι της καρδιάς μου και του πνεύματός μου. Μου γνώρισε τό Θεό και την Ιστορία τών πλάσμάτων του, τά θιώματα του ούρανού και της γής.

Κάποτε, σε στιγμές πού είμαστε μόνοι οι δύο μας, προσπαθούσα νά τόν διακόψω και νά μάθω ποιά ήταν ή οικογενειά μου. Συχνά, του μιλούσα γιά σένα, μητέρα μου. Τότε ο Έρρικός νιούταν μελαγχολικός και δέν μου άπαντούσε. Μονάχα μου έλεγε:

—Μικρή μου Αύγή, σου έπύσσομαι νά σε γνωρίσω τη ηητέσσα σου!

Είμαι θεθαία, πώς αυτή την ύπόσχεσι, πού μου την έχει δώσει πριν από χρόνια, θά την πραγματοποιήσι μιά μέρα, γιάτι ο Έρρικός δέν λέει ποτέ ψεύματα!... Κι' αν πιστέψω τά σκιοτήματα της καρδιάς μου, αυτή ή στιγμή ζωνώνει... "Ό! μητέρα μου, πόσο θά σε λατρώω!... Μα δε θανατωρίσι σ'ά ζήτεια της μορλώσεώς μου... Έξασκολευθήσα, λοιπόν, νά δέχομαι τά μαθήματά του και όταν άκόμα φύγαμε από την Παυπελούνα και τη Ναβάρα. Ποτέ μου δέν είχα άλλον δάσκαλο άπ' αυτόν.

Δέν σπείει όμως ο Έρρικός νι' αυτό. "Όταν Άλοι άρχισαν νά έκτιμούν τό μενάλο του τάλαντο ως τεχνίτου όπλοποού, όταν όλοι οι μενιστάδες της Ισπανίας ήβλαν ν' άποκτήσουν, πληρώνοντάς το με άφθονο χρυσάφι, ένα σπαθί κατασκευασμένο άπ' τό χέρι του, μου είπε:

—Θά σε κάνω τώρα σοφή, κόρη μου πολυαγαπημένη... Η Μαδρίτη έχει περίφημα οικοτροφεία, όπου τά νέα κορίτσια μαθαίνουν ό,τι πρέπει νά ξέρη μία γυναίκα!...

—Θέλω νά είσαι έσύ μονάνα ο δάσκαλός μου! του άπάντησα. Έσύ μόνο και γιά πάντα!

Ο Έρρικός χαμογέλασε και μου άποκρίθηκε:

—Σού έμαθα όλα δσα ήξερα φτωγή μου Αύγή.

—Ε, λοιπόν, σφαιρα, δέν θέλω καθόλου νά μάθω περισσότερα από σένα...

III

Η ΜΙΚΡΗ ΑΤΣΙΓΓΑΝΑ

Άναγκαστήκαμε νά εγκαταλείψουμε στην Παυπελούνα, όταν άρχισε ή εστέγεια μας νά περνά. Ο Έρρικός μάλιστα είχε βάλει τότε και αρκετά χρήματα κατά μέρος.

"Ήμουν τότε έκα χρόνια πάνω-κάτω.

"Ένα θράβυ, ο Έρρικός γύρισε στην κάμαρή μας έξαιρετικά άνησυχός. Μεγάλωσα δε άκόμα περισσότερο τίς άνησυχίες του, λέγοντάς του, ότι κάποιος άνδρας, τυλιγμένος σε μανδύα, στικόνταν όλη μέρα στό δρόμο, κάτω άπ' τό παράθυρό μας. Ο φίλος μου δέν κάθισε καθόλου εκείνο τό θράβυ στό τραπέζι. Έτοιμάσε τά όπλα του και ντύθηκε, σάν νά έπρόκειτο νά κά-

νομε μεγάλο ταξείδι. "Όταν ντύθηκε, μου φόρεσε και μένα τό ταόχινο κορσάκι μου και τά μικρά μου μπότενια. "Έπειτα μ' άφισε μόνη γιά λίγες στιγμές μέσ' στην καμαρούλα μας και δγήκε έξω με τό σπαθί του στό χέρι. Έγώ ήμουν γεμάτη άγωνία. Ποτέ μου δέν τόν είχα δη τόσο ταραγμένο. "Όταν ξαναγύρισε, μάζεψε κ' έκανε ένα πακέτο τά ρούχα μου και τά δικά του.

—Θά φύγωμε, Αύγη, με μου είπε.

—Γιά καιρό; τόν ρώτησα.

—Γιά πάντα!

—Πώς; Έκανα κυττάζοντας με θλίψη τό φτωχικό μας μικρό νοικοκυριό. Θά τ' αφήσουμε όλ' αυτά;

—Ναι, θά τ' αφήσουμε όλ' αυτά; μου άπάντησε χαμογελώντας μελαγχολικά. Θά τά χαρίσουμε στό φτωχό άνδρωπο πού κάθεται στη γωνία του δρόμου μας... Θά γίνη εύτυχιμένος σάν βασιλέας...

—Μά πού θά πάμε; τόν ξαναρώτησα.

—Ο Θεός ξέρει! μου άπάντησε, προσπαθώντας νά φανή εδ-

θυμος. Δρόμο, μικρή μου Αύγη, όσο είνε καιρός άκόμα...

Και θγήκαμε έξω.

Έδώ πρέπει νά σου διηγηθώ κάτι τρομερό, μητέρα μου. Η πένα μου σταμάτησε γιά μία στιγμή, μιά δέν θέλω νά σε κρούσω τίποτε...

Καθώς θγήκαμε άπ' τό σπίτι μας, είδα ένα πράγμα σκοτεινό στη μέση του δρόμου. Ο Έρρικός θέλησε νά με τραθήει προς την αντίθετη διεύθυνσι. Μα έγώ του έξέφυγα κ' έτρεξα προς τόν σκοτεινό όγκο πού είχε τραθήει την προσοχή μου. Ο Έρρικός έβγαλε μία κραυγή γιά νά με σταματήσει... Μα ήταν πολύ άργα... Είχα διακρίνει πια ένα άνδρωπο κάτω άπ' τό μανδύα. Άναγνώρισα μάλιστα πώς ο μανδύας αυτός ήταν εκείνος πού φορούσε ο μυστηριώδης άνδρωπος, ο όποιος παραμόνευε όλη την ήμερα κάτω άπ' τό πασάθιού μας. Άσυνκράτητη πια άνασκήκα τον μανδύα. Ήταν ο Ιδιος ο άνδρωπος πού είχα δη την ήμερα. Ήταν νεκρός και τό αίμα του τόν πλημμύριζε. Σωρίστικα άμέσως κάτω, σάν νά είχα δεχτή κ' έννύ τό χτύπημα του θανάτου. Κατάλαβα πώς είχε προηγήθι συμπλοκή στό δρόμο μεταξύ του άγνώστου και του Έρρικού, ο όποιος τόν σκότωσε. Ο Έρρικός, γιά μιά σοφά άκούσια, είχε ριφωκινδυνώσει τη ζωή του γιά μένα!...

Συνηλθα κατά τά μεσάνυχτα. Ήμουν μόνη ή τουλάχιστον νόμιζα πώς είμαι μόνη.

Βρισκόμουν σε μία κάμαρη κώμα πιά φτωχική, άπ' αυτήν πού είχαμε εγκαταλείψει, μιά κάμαρη άπό αυτές πού θρίσκονται συνήθως στό επάνω πάτωμα τών Ισπανικών παιδογείων. Άκουγότανε θόρυθος στην αίθουσα πού θρίσκόταν άπό κάτω, τη μεγάλη σάλα του παιδογείου.

"Ήμουν πλαισιωμένη σ' ένα παληκορέββατο. Το φως του φεγγαριού έπεφτε άπάνω μου. Έβλεπα άπέναντί μου τό έλαφο φύλλωμα δύο μενάλων θελανιδιών πού σάλευαν γλυκά στη νυχτερινή αύρα. Φύσασα με σιγανή φωνή τόν Έρρικο, τό φίλο μου... Καείσε δέν μου άπάντησε... Μα είδα μιά σκιά πού γλυστρώσε στό πάτωμα κ' έπειτα από μιά στιγμή, ο Έρρικός άνορθωνόταν μπροστά μου. Μου έκανε σημείο με τό χέρι νά σκεπασω και μου ψιθύρισε σιγά-σιγά στό αυτί:

—Άνακάλυψαν τά ίχνη μας. Βρισκονται κάτω.

—Ποιοί; τόν ρώτησα εξαφινισμένη.

—Οι σύντροφοί του άνθρωπου με τόν μανδύα!

Καθώς θυμήθηκα τόν σκοτωμένο, άνατρίχισα άπ' τό κεφάλι: ως τά πόδια και μου φάνηκε πώς θά λιποθυμούσα πάλι. Ο Έρρικός μου έφίσεε τό χέρι και μου ψιθύρισε:

—Ήσαν πρό όλίγου εκεί, πίσω άπ' την πόρτα και προσπάθησαν νά την ανοίξουν... Μα έπεσα άπάνω με όλο μου τό θέρος... Έκείνοι, μη μαντεύοντας την παρουσία μου, άλλα νομιζόντας πώς τούς αντίστοιχόνταν ή πόρτα, πήγαν νά φέρουν ένα μοχλό. "Όπου νάναι θά ξαναγυρίσουν...

(Άκολουθεί)

Είχα διακρίνει πια ένα άνδρωπο κάτω από τόν μανδύα...